

ЗАХВОРЮВАНІСТЬ НА ПРОФЕСІЙНУ ПИЛОВУ ПАТОЛОГІЮ ЛЕГЕНЬ У ПРАЦІВНИКІВ СУЧАСНОГО МЕТАЛУРГІЙНОГО ВИРОБНИЦТВА

*ДУ «Український науково-дослідний інститут промислової медицини»
вул. Виноградова, 40, Кривий Ріг, 50096, Дніпропетровська обл., Україна*

Ефект дії виробничих факторів на здоров'я працівників відображається в показниках професійної захворюваності, захворюваності з тимчасовою втратою працездатності та розповсюдженості хронічної соматичної патології.

Мета досліджень – оцінка ризику розвитку професійної пилової патології легень у працівників основних професій сучасного металургійного виробництва.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕНЬ

Епідеміологічний, статистичний – для оцінки професійного ризику пошкодження здоров'я з розрахунком показників відносного ризику (RR), відносного шансу (OR) та етіологічної частки (EF).

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

При аналізі випадків професійної пилової патології легень встановлено, що вона коливається від 7,26 до 17,65 випадків на 100 працюючих. Найменша кількість випадків професійної пилової патології легень зареєстрована у прокатному виробництві, найбільша – у мартенівському.

Серед основних професій мартенівського цеху найбільша кількість випадків професійного пилового захворювання легень зареєстрована в розливальника сталі.

Серед основних цехів сучасного металургійного виробництва найвищий відносний ризик розвитку професійної пилової патології легень має місце в мартенівському виробництві. Оцінка ступеня причинно-наслідкового зв'язку говорить про дуже високий зв'язок захворювання з умовами праці. Це пов'язано з моральною та технологічною застарілістю мартенівського виробництва сталі, із впливом на працівників дуже високих концентрації пилу переважно фіброгенної дії, нагріваючого мікроклімату та важкої фізичної праці.

До професій з високим ризиком розвитку професійної пилової патології легень можна від-

нести професії агломератника (агломераційний цех), горнового доменної печі (доменний цех), розливальника сталі (мартенівський цех), конвертерника та його підручного (конвертерний цех), вальцювальника стану гарячого прокату (прокатний цех), що від 3,11 до 3,57 разу збільшує ризик захворіти на професійну пилову патологію легень, ніж у працівників контрольної групи.

Аналіз етіологічної частки відносного ризику (EF) шкідливих виробничих факторів, що мають місце у працівників основних цехів сучасного металургійного виробництва, свідчить, що захворюваність на професійну пилову патологію легень становить від 63% до 69%, що відповідає високому ступеню професійно зумовленої захворюваності та говорить про дуже високу залежність захворюваності від умов праці ($p < 0,05$).

Рівень ризику розвитку професійної пилової патології легень у працівників основних професій сучасного металургійного виробництва становить: у мартенівському цеху – AR=0,0079, RR=3,21, EF=69% при CI 95% 1,81–5,69, доменному – AR=0,0075, RR=3,05, EF=67% при CI 95% 1,95–4,78, конвертерному – AR=0,0071, RR=2,85, EF=65% при CI 95% 1,85–4,37, агломераційному – AR=0,0071, RR=2,83, EF=64% при CI 95% 1,60–5,03, прокатному – AR=0,0067, RR=2,75, EF=63% при CI 95% 1,58–4,77, що характеризується як високий ступінь професійно зумовленої захворюваності та свідчить про високий зв'язок захворюваності з умовами праці.

ПІДСУМОК

Таким чином, специфічний комплекс факторів, що має місце в металургійному виробництві, а саме нагріваючий мікроклімат та важка фізична праця, призводить до підсилення впливу пилу переважно фіброгенної дії на виникнення професійної пилової патології легень на 28,5-70%.